

Eurydice

Gerrit Achterberg

bron

Gerrit Achterberg, *Eurydice*. [Utrecht, Het Spectrum] 1944

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/acht003eury01_01/colofon.php

© 2016 dbnl / erven Gerrit Achterberg

Voor Bertus Aaffes

Orpheus

De strenge grenzen van den dood
zijn overschreden zonder licht.

Ik heb gevoeld een vederlicht
weerstaan, dat in mij zonk als lood.

Ik buig het doode uit elkaar
en dieper gaat mijn wezen in
de verre staar, de bleeke kim.

Achter mij sluiten zich als haar
verhinderend en sidderend.

Het laatst, elastische gebaar
der nu verlaten levensring.

Stuifmeel

Gij zijt weer toegevoegd
aan vocht, nacht en slaap.
Het is nog vroeg genoeg.
Ik lig in ochtendwaak
de zoete stuifmeel van het woord
te mengen met uw wezen.
Wat zoo ontstaat moet levend wezen:
licht en vleugel, kind en kern.
De dood maakte mij arm,
maar gij ontmoette deze
zoekende zwerm.

Branding

De bevende binnenkomst
van het eerste tussen ons;
als een bloem die zich opricht
dwars door het laatste gedicht.
En het laatste tussen ons
als een donkere golf brons
bloed verhard voor mijn aangezicht;
waartegen een nieuw gedicht
ademt en bonst.

Deur

Mijn hand strijkt over uw deur.
Telkens weer
wijkt op de oude manier
plint en paneel.
Ik ga binnen en ben niet meer
dan kloppend hart en nier.

Eigening

Ik ben vannacht doortrokken van uw leven.
Het vond mij en verbrak de vliezen
van eenzaamheid en blind verliezen.
Het schoof zich in de overgebleven
verlangens met hartstochtelijk believe
en gloeide alle vaten open,
die dood waren geloopt.
In mijn geheugen groette gij uzelf.
Het bloed ontstak een gonzend feest
van hart tot huid, in ieder celgewelf
schuimde uw komst;
overal waar gij zijt geweest
wisselden wensch en vondst
van plaats en vleesch en geest.

Volvoering

De binnenzoomen van den dood
volvoeren hun begin:
zij vormen u tot voering om.
Gij zijt nergens meer dan
in de contouren van het kleed,
dat u omhing.
En in de ronding van mijn hand,
die uw gelaat omving.

Bloedgehalte

Vannacht werd je gestalte
van het oude bloedgehalte,
waartegen het mijne sloeg:
nooit genoeg; nooit genoeg.

Je sprak met een keelen stem:
bezit, omdat ik ben
bijeem in deze droom
van ziel tot chromosoom.

Luchtslag

De avond overmant uw dood
met transparante krachten:
aartsengelen slachten
den hemel rood
om dit gebied, het tweede paradijs,
weer in te lijven bij het leven,
sedert het is begeben
van graf en zerk.

Stad

Misschien heeft u een heer gegroet
en op dien stond uw beeld
zich ingeprent, voorgoed.
Waar is die heer; ik moet
hem vinden vóór hij sterft;
zien hoe gij op zijn netvlies drijft.

Gij hebt met kinderen gespeeld.
Zij zullen tot mij komen
wanneer gij onverdeeld
vrijkomt in hunne droomen.

Huizen, van u beseft,
sluimeren in dat web.

Straten vermoeden u
in andere straten en roepen u:
avondbladen.
Aardbeien.

De stad ging over in eigendom
van een met haar begonnen plan.

Medusa

Oogen, die in mij rusten,
ben ik doel.
Aan het onderbewuste
onttrekken zij de resten
ziel en gevoel,
opdat zich gansch en al
de leden zullen sluiten.
Maar ik kan nog niet buiten
dit laatst voedsel
voor vers en wil.

Trompet

Uit de trompet
ontstaat uw lijf
staalklaar en wit,
van leven baar.
Ik houd mijn oogen stijf
dicht: het is waar:
het gaaf ivoor,
waarvoor ik sterf,
klinkt in mijn oor;
gij triompheert
over bederf
en ik beleef
u nerf voor nerf,
hand, huid, haar.

Eigendom

Er liggen parels in uw huis.
Er staan in mij gedachten stil.
Hoe wordt de handeling volbracht,
te vinden wat elkander wacht?
Een verre glimlach is op til
van eigendom en levenswil.
En glanzen breken door de nacht.

Droomgebruik

Gij hebt uw kussen koel gemaakt
en tot een droomgebruik verheven,
waarbij de slaap aandachtig waakt
of het uitwisselen van leven
en dood mocht wezen opgeraakt.

Wij liggen in het maanlicht samen:
een witte stilte, zonder namen;

begin, dat in het einde haakt.

Syllaben

Het fluisterbosch
laat kennis over u los:
een zee van syllaben,
voor ieder vers te bros,
wordt door mij heen vermorst.
Vrees en schamen
vermengen zich tot vlucht.

Ik kom in droom terug
en uw glimlach
hangt in de blaren.

Zijde

Morgen van zijde en zonder vrees,
dat het des nachts geschiede
in leugen zal ontvlieden.
Er is geen donker tevergeefs.

Ik kan u niet bedieden
dan in een wit ontwijken
van elk beslissend teeken,
waaraan gij zoudt bezwijken;

hoe ook de woorden smeeken
om bloed en vleesch.

Maar langs mijn oogen strijken
en in mijn keel zijn heesch
onuitgesproken blijken
dat gij hier zijt geweest.

Narcissus

Ik heb mijn lichaam dubbel lief.
Het was uwe vertrouwde
in dingen, die geen naam behouden,
zóó togedekt en diep;
en die zich nu aan mijn besef
voordoet als ingebouwde
streelingen, niet meer opgehouden.
Ik heb mijn lichaam dubbel lief.

Todesraum

Ik ben allang Napoleon geweest
en Alexander is een schim in mij
bij deze veldtocht naar de overzij
om doodruimte voor den geest.

De bataljonen van het vleesch
rukken op naar de barrière,
bevolkt met bittere chimaeren,
die leefden en stierven tevergeefs.

En slaan een bres. Gevleugelte begeeft
zich windgewijze verder op den tast
der liefde, en is niet verrast
als het naar alle zijden ingang heeft.

Eigenaar

Regen,
ik ben eigenaar
van droge terreinen,
die elders liggen;
de toegangswegen
zijn dichtgeschroeid.
Wil u daar
overheen leggen
als eenen zegen.
Ik ben gemoeid
met een eenzaam huis.
Het heeft zinken daken,
om een geruisch
op gaande te maken,
tot een diepe nacht;
wil zijnen wacht
binnen u slaken.

Uitwendigheid

Alle deurknoppen
van uw huis
liggen geschapen
in mijn vingertoppen,
uwe uitwendigheid
staat in mij uitgebreid.
In het verlengde van
mijn oogas ligt de gang.
Tegen mijn vlakke hand
spant de deurspant.
Mijn voorhoofd snijdt uw ruit.
Ik open en niemand sluit.

Bruidslied

Bruid van den dood, gij zijt geschonken
aan handen, die u overheeren
van eigen schaamteloosheid dronken.
Ik kan alleen nog samenzweren
met vuur en water, lucht en sterren,
die eenmaal in uw oogen blonken,
door ze tot lied te transformeeren:
beeld van hun beeld, met u verzonken.

Dans

De blanke vloeren van den morgen drijven
tegen uw voeten en gij staat
tusschen blauwe planetenschijven,
duizelend van den dood.

De lange winden, die u verder schuiven,
doen u bewegen uit het lood
en diepte krijgen en vanzelve heffen
het hoofd, de armen, het gelaat.

Wij zijn teveel seconde om het te beseffen
wat wakker worden gaat;
wat nooit gestorven is binnen de effen
opstandingen aan den anderen kant.

Verrijzing

In den mond van den morgen
ligt uw graf geopend.
Wij zijn doorlopend
bijeën, als vroeger.
Het is niet mogelijk
dat tusschen ons
dood herbegint.
Een jonge leegte,
die u niet kent,
heeft ingenomen
zijn hard cement.

Mond

Ik sprak alleen tegen uw mond
en de werkelijkheid der tranen,
waarin hij te beven stond,
vol warm en zoet beemen.
Ik wil naar u toe onder den grond.
Ik wil niet langer verarmen.

Distantie

Het donker, dat u dekt,
gaat zonder dood in verzen over.
Mijn leven ligt u tegenover,
zoover het strekt.

Hoe zal nu in het huis de stilte zijn,
wachtende, wachtende als weleer,
op mij, op u, op onze wederkeer
en met dezelfde zekerzoete pijn.

Verhouding

Vannacht ging je verhouding met mij aan.
Wij spraken af de laatste trein te nemen.
Je zei: we zien elkaar bij het station.

O groot en positief beslissen op een plein,
dat in mij ligt, nu ik weer wakker ben;
zoodat het geen vergissing wezen kan.

Leegte

Leegte, die liggen bleef,
toen gij zijt heengegaan,
is vlot geworden, heeft
als een verlaten maan gezweefd
en brak tegen mij aan.
Ik heb gedacht aan iets dat leeft,
pulver en haren val.

Verschijning

Terwijl het regent tusschen u en mij
is elke afstand bezig te vermind'ren.
Ieder figuur aanschouwt zijn overzij
zonder zich door de stof te laten hind'ren.

En vage sluiers nemen omtrek aan.
Een omgekeerde orde is op handen.
Ik zie uw oogen in de regen branden.
Om mijn gelaat liggen uw natte handen.
Ga niet meer heen. Of laat mij medegaan.